

वा० रा०

॥ ३१ ॥

अथ सत्यपाशवद्धतया प्रणामवाक्येन च ननेवचः करिष्यामि इति वचसि दाढ्याभावं निश्चित्य पुनरप्याह ॥ अतदर्हं स्त्रीप्रणामानर्हं अतथोचितं भूशयनानर्हं ॥ १ ॥ अनर्थरूपा कुलस्येति शेषः ॥ असिद्धोर्थः प्रयोजनं यस्याः ॥ अभीता जनापवादादभीता भयदर्शिनी रामाद्भरतस्येति शेषः ॥ तमेव वरं पूर्वदत्तमेव वरं उद्दिश्य राजानमाकारयामास संबोधयामास ॥ २ ॥ कथंसे श्लाघसे पूर्वार्थेति इति रध्याहार्यः विधारयितुं ऋणत्वेनेति शेषः ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ रामप्रवासदुःखेन मृत्वा स्वर्गगतस्यापि नैसुखं

अतदर्हं महाराजं शयानमतथोचितं ॥ ययातिमिव पुण्यान्ते देवल्लोकात्परिच्युतं ॥ १ ॥ अनर्थरूपा सिद्धार्थात् अभीता भयदर्शिनी ॥ पुनराकारयामास तमेव वरमंगना ॥ २ ॥ त्वं कथंसे महाराज सत्यवादी दृढव्रतः ॥ मम चेदं वरं कस्माद्विधारयितुमिच्छसि ॥ ३ ॥ एवमुक्तस्तु कैकेय्यराजा दशरथस्तदा ॥ प्रत्युवाच ततः क्रुद्धो मुहूर्तं विह्वलन्निव ॥ ४ ॥ मृते मयि गते रामे वनं मनुजपुंगवे ॥ हंतानार्थं ममामित्रे सक्रामा सुखिनी भव ॥ ५ ॥ स्वर्गेऽपि खलुरामस्य कुशलं देवतैरहं ॥ प्रत्यादेशादभिहितं धारयिष्ये कथं वत ॥ ६ ॥ कैकेय्याः प्रियकामेन रामः प्रव्राजितो वनं ॥ यदि सत्यं ब्रवीम्येतत्तदसत्यं भविष्यति ॥ ७ ॥ अपुत्रेण मया पुत्रः श्रमेण महता महान् ॥ रामो लब्धो महातेजाः स कथं त्यज्यते मया ॥ ८ ॥ शूरश्रुतविद्यश्रुजितक्रोधः क्षमापरः ॥ कथं कमलपत्राक्षो मयारामो विवास्यते ॥ ९ ॥ कथमिदीवरश्यामं दीर्घबाहुं महाबलं ॥ अभिराममहं रामं स्थापयिष्यामि दंडकान् ॥ १० ॥ नास्तीत्याह ॥ स्वर्गेति ॥ रामस्य कुशलं देवतैः पृष्टोऽहं किमुत्तरं वदिष्येति शेषः ॥ वनं प्रत्यादिष्ट इत्युत्तरं देयं चेत् प्रत्यादेशात् तद्रूपादुत्तरादूर्ध्वं यदेवैरभिहितं भविष्यति ज्येष्ठं श्रेष्ठगुणैर्युक्तं कथं प्रत्याख्यातवानसीत्येवं रूपं वाक्यं तत्कथं धारयिष्ये हृदये इति शेषः ॥ अतस्तदप्रत्याख्यानमेव वरमिति भावः ॥ ६ ॥ ननु सत्यवशात् प्रत्यादिष्ट इत्युत्तरं तत्राह ॥ कैकेय्या इति ॥ प्रियकामेन प्रियेण वरेण एतत्सत्यं यदि यद्यपि ब्रवीमि तत्तथापि एतत् मेवाक्यं असत्यं भविष्यति ॥ असत्यं मं स्पृंतीत्यर्थः ॥ कामुकनया प्रत्याख्यात इत्येवमं स्पृंतीत्याशयः ॥ ७ ॥ त्यज्यते त्यक्ष्यते ॥ ८ ॥ ९ ॥ स्थापयिष्यामि प्रस्थापयिष्यामि ॥ १० ॥

अ० का०

॥ ३१ ॥